

Tednik Učiteljski Tovariš.

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Štev. 29.

V Ljubljani, 19. malega srpana 1907.

XLVII. leto.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja vsak petek. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje. Vse leto stoji 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Posamezna številka 16 h. Spise je pošiljati samo na naslov: Uredništvo „Učiteljskega Tovariša“ v Idriji. Naročnino prejema Francišek Črnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Rokopisov ne vračamo. — Za oznanila je plačati od dvostopne petit-vrste po 20 h, če se oznanilo tiska enkrat; po 18 h, če se tiska dvakrat, in po 16 h, če se tiska trikrat; če se večkrat tiska, znaten popust. Oznanila sprejema „Učiteljska tiskarna“. Priloge poleg poštne 6 K.

„Zaveza“ svojim članom.

Prvotno je bilo določeno, da zboruje „Zaveza“ od 17. do 19. avgusta t. l. v Radovljici. Krajevni odbor nam javlja, da se isti čas vrše tamkaj velike vojaške vaje. Torej je absolutno nemogoče, da bi „Zaveza“ isti čas dobila prostor zase.

Primorani smo, da preložimo XIX. glavno skupščino samo iz tega vzroka na **24., 25. in 26. dan avgusta t. l.**

Vodstvo „Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev“

v Ljubljani, dne 17. julija 1907.

Tajnik:
Drag. Česnik.

Predsednik:
L. Jelenc.

Boj za slovenske šole.

V „Edinosti“ čitamo z Goriškega dopis, ki obsega dosti bridkih resnic. Dopisnik pravi, da že zopet pošiljamo peticije za slovenske šole; zopet se predlagajo na vsakovrstnih shodih resolucije na vlado, da naj nam ustanovi raznih potrebnih šol s slovenskim učnim jezikom. Zakaj je bil ves dosednji naš boj, vse prošnje in resolucije zaman? Zakaj nismo dosegli slovenskih šol? Tako se povprašuje skoro sleherni zavedni Slovenec. Naše mnenje v tem pogledu je, da naš boj ne smatra vlada dovolj resnim.

Glavno besedo imata vlada in parlament na ustanavljanju in preurejanju šolstva, posebno srednjega in višjega. Vsak narod ima svoje poslance in od njih je odvisno, kakšno šolstvo imamo. Glavno krivdo je imela vlada takrat, ko so se ustanovljale srednje šole po slovenskih deželah. Slovenski narod je takrat spal spanje narodno nezavednega. Da pa se niso pozneje, po letu 1848., srednje šole na Slovenskem preustrojile iz nemških v slovenske, imajo glavno krivdo poleg vlade z germanizatoričnimi nameni naši poslanci. Ako bodo sedanja naši državni poslanci tako postopali, kakor so postopali slovenski državni poslanci v prejšnjih dobah, bosta tudi sedanja akcija in sedanja boj za srednje šole in slovensko univerzo ravno tako ničeva, kakor sta bila v prejšnjih letih.

Ako vidi vlada, da so naši poslanci mlačni, da jim je skoro enako, ako dosežejo slovenske šole, ali ako jih ne, potem se gotovo ne bo czirala na želje in zahteve slovenskega naroda.

Srednje šole in univerze vzdržuje država, ki ji dovoljuje državni zbor v to potrebna sredstva. Dokler bodo tudi slovenski poslanci glasovali za državni proračun, v katerem se dovoljujejo sredstva za vzdrževanje nemških srednjih in višjih šol tudi za Slovence, do tedaj ne bo smatrala vlada boja za slovenske šole — resnim, ampak samo kakor pesek v oči slovenskemu narodu, kakor boj za manj vredno zahtevo, brez katere morejo Slovenci živeti, kakor so živeli doslej.

V dokaz navajamo samo en slučaj, da pokažemo, koliko je treba vladi uvaževati zahtevo Slovencev po slovenskih šolah. Ni minilo še par let, odkar so romale peticije in resolucije iz slovenskih dežel na Dunaj za slovenske šole, in sicer na parlament in ministrstvo prav tako, kakor se dogaja to sedaj. Kakšen je bil uspeh? Vse je romalo v koš, ker se na Dunaju živ krst ni zmenil za vrvenje v domovini. Poslanci se niso brigali za nešteto peticij — vlada jih ni uvaževala, ker je videla, da so slovenski poslanci zadovoljni z dosedanjimi nemškimi šolami. Slovenski poslanci so glasovali za proračun — za nemške šole na Slovenskem. Ob nobeni priliki niso rekli vladi: Ako nam ne daš slovenskih šol, ne moremo glasovati za proračun! Pač enkrat se je resno bil boj za slovensko univerzo, a še takrat v needinosti slovenskih poslancev.*) Da vlada ne upošteva takih poslancev, je pač naravno. Dokler ne bodo vsi slovenski poslanci drugače postopali, in sicer resno,

*) To je bilo takrat, ko se je hotel dr. Šusteršič po znani aferi z žlindro ravno z vprašanjem o slovenski univerzi rehabilitirati v državnem zboru.

dotlej nimamo pričakovati uspeha. Tudi zdaj se kaže, da poslancem (vsaj nekaterim) ni resne volje, ampak da bodo s sumničanjem in zavistjo med seboj podirali za pričetno akcijo.

Take poslance bi trebalo nagnati z bičem!

Seveda, pri volitvah niso volilci nič zahtevali od kandidatov. Boj se je bil le za stranke, in poslanci so strankarji, ki vidijo pred seboj le strankarske koristi, a ne potreb skupnega slovenskega naroda. Ako se ne povzdignejo naši poslanci na Dunaju na višje stališče, na stališče skupnosti slovenskega naroda, bo tudi sedanje vrvenje za slovenske šole le luknja v vodo, o kateri kmalu ne bo sledi. Ako ne dosežemo slovenskih šol, bodo krivi v veliki meri slovenski poslanci. Kakršni poslanci — take šole! Po uspehih bomo sodili poslance.

Štajersko učiteljsko vprašanje.

Bliža se čas, ko se preseli c. kr. moško učiteljske v Mariboru iz sedanjih najetih prostorov v novozgrajeno državno poslopje. S prihodnjim šolskim letom se začne nekako nova doba v razvoju učiteljskega dijaštva na moderno opremljenem zavodu. Iz dijaških src izgine čut inferiornosti; nadomesti ga ponos in zavest, da je dijaštvo eminentno važen činitelj pri delu za narodov razvoj; zavlada zavest, da je njegova dolžnost žrtvovati svoje moči blagru naroda in vsega človeštva. Vsa stavba bo nekako blagodejno vplivala na bodoče učitelje brez razlike narodnosti.

K tej preselitvi piše „Domovina“: Mariborsko c. kr. učiteljske pomeni za nas spodnještajerske Slovence zavod, da ga do danes ni važnejšega. Vplivalo je na razvoj slovenskih učiteljev in posredno na slovenski del štajerske zemlje. Vzgojilo nam je domala vse učitelje, ki so potem delovali in še deloma danes delujejo med narodom. Nazore, ideje, ki so se jih bili dijaki nasrkali na zavodu, so zanesli med narod; njihov duh, njihovo mišljenje sta postala del narodovega naziranja.

„Domovina“ opravičeno toži nad sistemom, ki je nekdanji tiranizoval in ki še danes vlada po vseh, slovenskemu narodu namenjenih srednjih šolah. Nemške učne knjige, ki so vestno prikrojene neslovenskim razmeram, so izdatno delovale v tem smislu.

Če odštejemo tisto številce uric, v katerih razlagajo dijakom skoraj samo večnosveto modrost slovniške teorije, tako da za slovstvo, konverzacijo in druge važnejše stvari ne ostane nič več časa — smo kolikortoliko pri koncu s slovenskim poukom.

Učiteljstvo mora biti narodno, in tako učiteljstvo je mogoče vzgojiti le na narodnem slovenskem učiteljskem.

Že več desetletij je od tedaj, kar so začeli študirati naši dijaki na nemškem učiteljskem v Mariboru. Zatrjujejo celo od neke strani, da je mariborsko učiteljske namenjeno slovenskemu narodu. Od tiste dobe pa do danes je marsikaj napredovalo; profesorjem so že večkrat povišali plačo, tudi pedagogika je napredovala; še več: pedagogi so celo spoznali, da je potrebno včasih naglašati: Slovenec v slovensko šolo — v praksi pa je ostalo vse pri starem. Danes negujejo na c. kr. učiteljskem slovenščine toliko, kot so jo negovali že pred 10, 20 ali 30 leti. Učni jezik je ostal izključno nemški in bo menda še nekaj časa, če se ne vzdramimo kmalu.

Slovensko učiteljske nam je življenska potreba. Težko sicer pogrešamo slovenskih višjih gimnazij, slovenskih realk, a najtežje občutimo pomanjkanje slovenskega učiteljske; zakaj nobeden uradnik, odvetnik, izkratka nihče tistih, ki so izdelali gimnazijo, ne pride z narodom v tako ozko dotiko kakor prav učitelj.

Na mariborskem c. kr. učiteljskem izdela leto za letom tako bore majhno število slovenskih dijakov, da je opravičen strah, da nam zmanjka v najkrajši dobi učiteljskih oseb za narodne šole, da ne govorim o šolah v nemških občinah, in to vse zato, ker nam primanjkuje zaradi izključno nemškega poučnega jezika na c. kr. učiteljskem slovenskega naraščaja. Slovenec, ki stopi v pripravnico, opeša kmalu, ker mu dela tuji učni jezik preveč težko. Kaj hoče? Kaj drugega kot pustiti vse skupaj!

Bilo je leta 1901., ko se je dvignil slovenski narod ter zahteval kakor na en glas vseučilišče v Ljubljani. Propadli smo sicer takrat s svojo zahtevo, a moralni uspeh je bil ogromen. V narodu so se zbudile nove sile: začelo se je delati, ne samo govoriti. V narodu, zlasti v dijaštvu, je našla nova ideja tisto silo, ki bo vzdržala zahtevo v življenju, pa jo tudi uresničila.

Slovensko vseučiliško vprašanje se tiče vsega Slovenstva, štajersko srednješolsko vprašanje se tiče specialno štajerskih Slovencev. Naše učiteljstvo naj stopa pri slovenskem štajerskem učiteljskem vprašanju v ospredje! Treba bo sicer močne akcije, da pridemo do svojih najprimitivnejših pravic. Gibanje l. 1901. nam bodi pri tem zgled in bodrilo.

Za višjo gimnazijo bodo v kratkem napisane skoraj vse slovenske učne knjige. Kar jih je uporabnih, naj izpodrinejo tudi na našem učiteljskem sedanje nemške knjige. Popolno državno slovensko učiteljske (moško in žensko) za slovenski Štajer — to je naša zahteva. Vemo sicer, da je nemogoče napisati kar čez noč še manjkajoče učne knjige za učiteljske, a nekaj je mogoče takoj, namreč: utrakvistično učiteljske, na katerem dobi slovenščina poleg nemščine tudi nekaj veljave, kakor je to n. pr. v Ljubljani, čeprav v skopi meri. Vsaj za najtežje predmete naj se uvede slovenski učni jezik.

Določiti natančneje, svetovati, kako bi se dalo priti najhitreje do zaželenega smotra, to ni namen teh vrstic. Dobiti modus, kako uresničiti zahtevo slovenskega prebivalstva štajerskega, to je stvar države in pa naših poslancev.

Novozgrajeno poslopje mariborskega c. kr. učiteljske je gotovo znatna pridobitev spodnještajerskih Nemcev, morda tudi kras mariborskemu mestu. — Toda slovenski narod, ki ima tu zopet jasen dokaz, kako delajo z njegovim denarjem, ki vidi, kako se masti Nemec z mesom, dočim Slovenec še kosti ne dobi, se ne more veseliti tega sicer hvalevrednega pojava.

Ne bomo mogli slovesno praznovati tistega dne, ko bodo nemški listi proslavljali kulturno delo avstrijske vlade. Potrtega duha bo prestopal slovenski dijak prag novega poslopja, saj ga bo moralo boleti srce, ker je imel slovenski narod doslej tako „energične“ zastopnike. No, mir z njimi! Od novo izvoljenih poslancev pa zahtevamo: ne ponižujte se in ne moledujte, ampak zahtevajte!

C. kr. dež. šolskemu svetu v Gradcu v upoštevanje!

Dne 12. t. m. je imel sejo okr. šol. svet kozjanski, in pri tej seji so določili kraje, ki bi naj bili pomaknjeni iz nižjih vrst v višje plačilne vrste. Ker sedi v okr. šol. svetu g. Tombah, župnik šentpetrski, je treba seveda povišati Št. Peter; nadalje je v tem okr. šol. svetu pilštanjski župnik g. Tomažič, zato mora priti tudi Pilštanj v višji plačilni razred. — Da se razumemo: mi tem svojim kolegom privoščimo povišanje prav iz srca in naj bi se sploh odpravil krivični krajevni sistem ali najmanj za sedaj III. plačilni razred — ali nekaj drugega je, kar moramo bičati in obsoditi, in to je sistem, ki vlada pri tem okr. šol. svetu. — Dr. Jankovič je

prilčno rekel nekemu nadučitelju: „Ne bodite proti nam, saj veste, da je okr. šol. svet popolnoma v naših (to je klerikalnih) rokah“, kar mu prav radi verjamemo, ker sede v njem sami vneti klerikalci, ako izvzamemo nadzornika in predsednika.

Enorazrednica Virštanj izkazuje že več let do 120 šolskih otrok; leži v kraju daleč od vsakega prometa in je samo do bližnje pošte in trga nad 10 km — torej so tudi vse življenske potreščine zaradi slabe komunikacije dražje — vendar je ta šola še vedno v III. plačilnem razredu, in dasiravno so gospodje člani prepričani o potrebi povišanja te šole — kar je eden teh „nepriustranskih“ in „pravicoljubnih“ članov tudi pri seji izpovedal — vendar ni našla ta šola milosti v očeh teh objektivnih sodnikov in to zaradi tega, ker je voditelj te šole slučajno njihov politiški nasprotnik — in maščevanje je sladko!

Gospodje naj bi bili vendar pomislili, da se osebe menjajo — a šola ostane in v tem slučaju pravcata „kazenska postojanka“, ker že pred štirimi leti, ko je odhajal prvi voditelj, se je morala ta služba dvakrat razpisati in šele v drugo se je prijavil en prosilec in še ta le slučajno. Apelujemo torej na merodajno šol. oblast, da uvaža omenjena fakta, zadevo stvarno in pravično presodi in potem potrebno ukrene.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Iz Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev.

Delegata za letošnje glavno skupščino so dalje prijavila sledeča društva.

XVIII. Sevnško-brežiško učiteljsko društvo. 82. gospodična Alojzija Windischer, učiteljica — Dobova; 83. gospodična Herma Bračič, učiteljica — Dobova; 84. Josip Pečnik, nadučitelj — Kapele; 85. Peter Jankovič, učitelj — Rajhenburg; 86. Ferdo Kokot, učitelj — Pišce.

XIX. Učiteljsko društvo za celjski okraj. 87. Gospodična Bogdana Žižek, učiteljica — Šmartno v R. d.; 88. gospodična Hinterlechner, učiteljica — Blagovna; 89. gospodična Marica Gajšek, učiteljica — Kalobje; 90. Josip Žagar, učitelj — Celje; 91. Srečko Exl, učitelj — Vojnik; 92. Martin Stante, učitelj — Celje.

Namestniki: 13. Josip Čulek učitelj — Št. Jurij ob j. ž. 14. Franjo Krajnc, učitelj — Celje; 15. Ivan Logar, učitelj — Zid. most.

XX. Učiteljsko društvo za sežanski okraj. 93. gospodična Antonija Terpin, učiteljica — Gorjansko; 94. gospodična Angela Orel, učiteljica — Zgonik; 95. Pavel Medic, učitelj — Gabrovica; 96. Viktor Škof, učitelj — Kobjeglava; 97. Franjo Vendramin, nadučitelj — Dutovlje.

XXI. Učiteljsko društvo za šolski okraj Rudolfovo. 98. gospodična Avrelia Vreze, učiteljica — Dvor; 99. gospodična Hermina Bukovic, učiteljica — Toplice; 100. Vode Anton, učitelj — Zagradac; 101. Fran Dular, nadučitelj — Valta vas; 102. Davorin Matko, nadučitelj — Toplice.

XXII. Tolminsko učiteljsko društvo. 103. gospodična Rafaela Gomišček, učiteljica — Ljubinj; 104. gospodična Dragica Pavšič, učiteljica — Podmelec; 105. gospodična Ana Sedej, učiteljica — Tolmin; 106. Matija Kenda, nadučitelj — Volče; 107. Josip Rakovšček, nadučitelj — Cerklje; 108. Anton Kutin, voditelj c. kr. priprav. za učiteljska — Tolmin.

XXIII. Učiteljsko društvo za mariborsko okolico. 109. Anton Godec, učitelj — Lembach pri Mariboru; 110. Marija Godec, učiteljica — Lembach pri Mariboru.

XXIV. Postojnsko učiteljsko društvo. 111. gospodična Marica Dovgan, učiteljica — Zagorje; 112. gospodična Roza Jelenc, učiteljica — St. Peter; 113. Josip Brinar, ravnatelj — Postojna; 114. Dragotin Česnik, nadučitelj — Knežak; 115. Ferdo Juvanc, šol. vodja — Postojna; 116. Anton Skala, nadučitelj — Vipava.

XXV. Učiteljsko društvo za okraj Slovenji Gradec. 117. Avgust Cajnko, šolski vodja — Razbor; 118. Ivan Korže, učitelj — Slovenji Gradec.

XXVI. Kamniško učiteljsko društvo. 119. Emil Adamič, učitelj — Kamnik; 120. Tomo Petrovec, nadučitelj — Jarše; 121. Janko Toman, nadučitelj — Moravče.

* * *

Pri „Učiteljskem društvu šolskega okraja Konjice“ sta pomotoma izostali namestnici delegatov, gospodični Minka Bezlaj, učiteljica — Žiče in Božena Kreč, učiteljica — Stranice. Vodstvo „Zaveze“.

Jubilejska samopomoč. Odbor je imel sejo dne 11. t. m. Pregledal je račune ter jih odobril v vsem obsegu. Glede odpovedi nekega člana je natančno postopati po pravilih, prav tako v vsakem enakem ali podobnem slučaju. Sklenil je, da izda vsako drugo leto ob obnem zboru imenik članov in računov, ki se jih razpošlje vsem članom in učiteljskim društvom. Morda doženemo na ta način, da se pomnoži število društvenikov.

Jubilejska samopomoč. Dne 7. julija nam je pobrala kruta smrt iz naše srede tovariša Franca Böheima, upokojenega nadučitelja iz Kozjega, živečega v Mariboru.

Pravi dedenji, pastorki pokojnega Ani Sirkovi sem izplačal, zapadlo vsoto 434 K. Članom doposljem tekom tega meseca poštno položnico, da vplačajo za nadaljni slučaj smrti in že sedaj prosim, da to takoj store ko sprejmo moj list. Delo se meni z rednim vplačilom olajša.

Studeneec-Ig, 16. julija 1907.

Franc Ks. Trošt, t. č. predsednik.

Kranjsko.

Učiteljsko društvo za Radovljški okraj je imelo dne 13. junija 1907 ob 3. uri popoldne v šolskem poslopju v Lescach svoj občni zbor. Navzočih je bilo 21 članov in kot gosta profesor Pirnat iz Kranja in L. Stiasny, c. okr. šol. nadzornik iz Krškega.

Predsednik tov. A. Grčar prav presrečno pozdravlja vse navzoče, posebno še profesorja M. Pirnata, ki pri vsaki priliki pokaže, da mu je učiteljski stan prav priljubljen in da ve ceniti učiteljski stan tako kakor zasluži, zavedajoč se, da se mora srednješolsko učiteljstvo zahvaliti dobrim uspehom učencev v srednjih šolah edino le ljudskemu učiteljstvu. Zakaj ako to ne položi dobrega temelja v učencih, je vsak trud srednjega učitelja zaman. Pozdravlja tudi c. kr. okr. šolskega nadzornika L. Stiasnega, poudarjajoč, da ga veseli, da ga more pozdraviti kot nekdanjega sobojevnika radovljškega okraja. Obenem poda kratek pregled odborovega delovanja v pretečenem letu.

Iz blagajniškega poročila tov. Korošca posnemamo sledeče: Dohodkov 159 K 42 h, stroškov 19 K 97 h, društvo ima čistega imetja 232 K 76 h.

Pregledovalca računov tovarišica A. Štebi in tov. Fr. Jaklič sta našla račune v popolnem redu in občni zbor da absolutorij tovarišu blagajniku.

V odbor so bili voljeni z vzklikom sledeči tovariši, oziroma tovarišica, ki se je tudi takoj po zborovanju konstituiral, in sicer: predsednik A. Grčar iz Radovljice, njegov namestnik J. Ažman iz Breznice, tajnik Iv. Šega iz Radovljice, blagaj. Jos. Korošec, odbornika: Milan Guštin z Jesenic in Ernestina Oman iz Begunj.

Tajnik tov. Šega poroča o sledečih dopisih:

a) Dopis „Zaveze“ radi članarine in prejemanja „Učit. Tovariša“. Sklene se: Članarina naj bo kakor predlaga „Zaveza“, a „Učit. Tovariša“ naroči vsakdo sam. Pri tej priliki poudarja tovariš Šega, da se pridno agituje za „Popotnika“, „Zvonček“ in „Domače ognjišče“.

b) Ker se je že na lanskem obnem zboru sklenilo, da pristopi društvo kot deležnik k „Učiteljskemu tiskovnemu društvu, ko bode blagajna to dopuščala, imej se ta sklep v evidenci.

Ker je „Zaveza“ sklenila, da hoče letos zborovati v Radovljici, se je izvolil sledeči odbor, ki preskrbi, da se dostojno sprejme slovensko učiteljstvo v slovenski Švici, in sicer: tovarišici Kat. Drolava in Ern. Omanova, dalje tovariše: M. Humek

iz Boh. Bistrice, ki bo služil kot Cicerone pri izletu v Bohinj, pomagal mu bo tovariš Rihteršič iz Srednje vasi; M. Salberger z Jesenic, Jos. Žirovnik iz Gorij, Iv. Šemerl iz Lesec, Josip Ažman iz Žirovnice, E. Zavrl iz Begunj in Ivan Vresic z Ribnega.

Kot delegat na zborovanje na Duna: se voli tov. M. Gustin z Jesenic. Obenem se je po utemeljevanju tov. Iv. Šege sprejela soglasno in z navdušenjem resolucija za izboljšanje našega gmotnega položaja.

Delegatom letošnjemu glavnemu zboru „Zaveze“ se volijo tovarišici Ana Božičeva iz Kamne gorice in Ana Zevnikova iz Gorij ter tov. Janko Baraga z Javornika.

Po dokončanem vzporedju je kaj zanimivo predaval tov. Iv. Šega o pomenu roditeljskih sestankov. Sklepno je predlagal resoluciji:

a) Učiteljstvo radovljiškega okraja prični prirejati roditeljske sestanke.

b) Zastopnika učiteljstva v c. kr. okraj. šol. svetu naj delujeta na to, da kupi c. kr. okr. šol. svet potreben skioptikon, ki naj se rabi pri roditeljskih sestankih.*

Temu predavanju je dodal še nekaj opazk iz lastne izkušnje c. kr. okr. šol. nadzornik L. Stiasny. Profesor M. Pirnat pa izročja iskrene pozdrave učiteljstva kranjskega okraja.

S tem je bil izčrpan dnevni red in predsednik se v iskrenih besedah zahvali tako tovarišu predavatelju kakor tudi vsem navzočim.

Po zborovanju se je vnelo prav živahno življenje v znanih gostilnicah Wucherer in Legat. Žal, da je čas hitel bliskovito ter nas zopet razdružil na domovanja.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za brežiški in sevniški okraj. O zborovanju učiteljskega društva za brežiški in sevniški okraj, ki se je vršilo dne 7. t. m. v Dobovi, je „Učiteljski Tovariš“ eno poročilo že objavil. Gospod dopisnik se v tem poročilu spominja na jako laskav način vseh važnejših točk omenjenega zborovanja razen one, ki se tiče njegove lastne osebe. Prijetna dolžnost mi je torej, da dostavim izpuščeno.

Društvo je namreč naprosilo našega vrlega kolego g. I. Lapajneto, ravnatelja mešč. šole v Krškem, da bi blagovolił kot strokovnjak prevzeti v našem društvu referat o združništvu in o sodelovanju učiteljstva pri njem. Dasi gospod ravnatelj v svoji službi ni več aktiven, vendar se je našemu povabilu drage volje odzval ter prihitel v sredo svojih mlajših tovarišev in nam je na zanimiv način razložil najpomembnejše stvari iz združništva, nam dal kot učitelj z mnogoletnimi izkušnjami važne nasvete glede sodelovanja učiteljstva na združnem polju ter dal pojasnila na razna vprašanja. Pri tej priliki je daroval dobovski šoli en izvod svojega najnovejšega dela „Slovenski posojilničar“, kateri se kot vsi drugi njegovi spisi odlikuje po vsestranski temeljitosti. Ob koncu referata so mu vsi tovariši z glasnim odobravanjem in ploskanjem izrekli priznanje za njegovo podajanje, in g. predsednik se mu je v toplih besedah zahvalil v imenu društva za njegov trud.

Kakor je bil na obligatnem delu našega sestanka duša vsemu zborovanju g. rav. Lapajne, tako je on tudi največ pripomogel za izredno živo zabavo na neobligatnem delu našega zborovanja ko smo šli po dokončanem duševnem delu poskrbet tudi malo za telo. Pri tej priliki je predsednik društva v izbranih besedah napil g. I. Lapajnetu kot vrlemu tovarišu, izvrstnemu šolniku in kot neumorljivemu prvoborilecu na učiteljskem in tudi na splošno kulturnem polju.

Ob 3. so se žal morali nekateri tovariši in tovarišice že z vlakom odpeljati, drugi pa so šli, kakor je že zadnji „Učit. Tovariš“ poročal obhajati 25 letnico v čateške toplice v istem dopisu omenjenih treh tovarišev.

Pripomniti je še treba, da smo pogrešali na tem zborovanju nekaj tovarišev iz bližnje okolice. Zborovanja se je udeležilo 25 tovarišev in tovarišic.

Zapisnikar.

* Okr. šolski svet je že sklenil nakup skioptikona.

Goriško.

Tolminsko učiteljsko društvo je priredilo na dan uradne učit. skupščine dne 28. junija, občni zbor s kaj zanimivim dnevnim redom. Razveselili so nas s svojim obiskom tudi mnogi tovariši in tovarišice iz goriškega okraja; s posebnim veseljem pa smo pozdravili g. Fr. Finšgerja, med učiteljstvom priljubljenega okr. šol. nadzornika goriškega, ki je pri zborovanju predaval o brezžičnem brzojavu. Vsi poizkusi z aparati so se izvrstno posrečili, tako da je bilo predavanje vsem poslušalcem pravi užitek.

Po predavanju se je vrinila na dnevni red točka: izplačevanje dijet za konferenco, ki pač ne sodi na društveno zborovanje. To omenjam, ker je prav zaraditega odšlo mnogo učiteljstva in za poznejše točke ni bilo več pravega zanimanja. — Zapisnika slednjih dveh zborovanj sta se odobrila, potem ko ju je tajnik prečital. Predlog glede skupnega naročevanja „Učit. Tovariša“ se zavrne, ker bi to bilo sitno opravilo za društveni odbor; vsak zaveden učitelj mora pač vedeti, kaj je dolžan svojemu stanovskemu glasilu. — Soglasno smo sklenili, da pristopi naše društvo z enim deležem k „Učiteljskemu tiskovnemu društvu“.

Delegatom za „Zavezino“ zborovanje so bili izvoljeni: Kenda Matija, nadučitelj v Volčah; Rakovšček Jos., nadučitelj v Cerknem; Ant. Kutin, vod. c. kr. pripr. v Tolminu; Gomišček Rafaela, uč. na Ljubinju, Pavšič Dragica, uč. v Podmeleu, in Ana Sedej, uč. v Tolminu.

Na dopis tovariša P. Medveščka so bili izvoljeni v odsek za polit. organizacijo učiteljstva: Josip Rakovšček, Fr. Kašca, Jos. Prijatelj in Ferdo Kavš.

Naslednje tri dni se je vršil v Tolminu risarski tečaj; predaval je velezanimo g. prof. Gvaiz. Škoda le, da je bila udeležba premajhna; mlajši kolegi so se posebno odlikovali z — odsotnostjo. Seveda so trije dnevi prekratki, a vendar je učiteljstvo že s tem veliko pridobilo in je g. Gvaizu iz srca hvaležno za prijazna navodila.

Iz teh poročil je razvidno, da naše društvo ne spi, marveč deluje.

Predavanja in risarski tečaj so sad odborovega delovanja. V tem oziru bo društvo nadaljevalo; zagotovila sta nam tudi gg. Bežek in Schreiner, da se potrudita med nas, ko jima bo čas dopuščal. Čudežev pa društvo ne more delati, ni predsednik niti tajnik ne nameščata učiteljev; v tem oziru naj se obrnejo gospodje kolegi, ki se jim godi krivica, na pravo adresno.

Tajnik.

Književnost in umetnost.

Domače ognjišče. Štev. 6. — 1. Olga Kobau: O dekliski vzgoji. — 2. Rudolf Horvat: O vzgoji otrok v predšolski dobi. — 3. Listek Ivo Trošt: Sprl se je z njimi — 4. Dopisi. — 5. Drobtine. — Ta list iznova najtopleje priporočamo!

Knjižnica za mladino. 31. knjiga tega podjetja, toži založnik, nima mnogo več sreče od prejšnjih. Dočim so na Goriškem naročene nanjo vse šole in se na Spodnjem Štajerskem prav sedaj čujejo glasovi v učit. društvih, da se uvršča to podjetje enakovredno drugim učiteljskim publikacijam, se na Kranjskem ne gane nihče, v Istri in tržaški okolici nihče, v Korotanu, kdo? Pač škoda lepih namenov, ki smo jih pred leti stavili v to podjetje, škoda pa tudi onih kron, ki bi jih sicer dobila „Zaveza“ od čistega izkupička, pa jih ne dobi, ker ima založnik s podjetjem izgubo. Ali ni naravnost indolentno, da pustimo, „Knjižnico za mladino“ životariti ob borih 300 naročnikih, ko bi jih lahko imela, ako bi bile naročene vse šole, najmanj 3000!

Učitelji so jo ustanovili, učitelji pišejo zanje, učitelji urejajo in učitelji — ne podpirajo. Kje jetu logika? O, ki bi znali vsaj na pol tako usiljevati svoje blago, kakor ga znajo nasprotniki iz Kat. tiskarne in nje filijalk usiljevati celo sovražnikom! Ali nas niso naučili še ničesar? — Kakor kažejo razmere, res ne. Zato pa naj otroci kupujejo knjigo v svojo zabavo pri nasprotniku, ki nas pita s stvarmi, kakršne ugajajo njemu in njegovim namenom. Tovariši zgenimo se!

Razpis častnih nagrad za nove slovenske, hrvaške ali srbske skladbe. „Glasbena Matica“ razpisuje v smislu odborovega sklepa z dne 26. junija 1907 častne nagrade v skupnem znesku 600 K za izvirne slovenske, hrvaške ali srbske skladbe, in sicer za moške, mešane in ženske zборе, dvospeve in samospeve, za klavirske in vijolinske skladbe. Konkurence med skladatelji ne bo; kar bo vredno, da se izvaja, se primerno nagradi in izda. Termin do 1. decembra 1907. Skladbe bo ocenjevala posebna jury. Imena skladateljev naj se pošiljajo v zaprtih kuvertih. „Glasbena Matica“ želi s tem poživiti skladateljsko delovanje, obenem pa tudi dejansko vršiti jugoslovansko vzajemnost na glasbenem polju. Odbor „Glasbene Matice“.

Simon Gregorčič. Naznanili smo že, da je napisal g. Anton Burgar Gregorčičev življenjepis, in sicer na podlagi ustnih podatkov in pisem pokojnega pesnika, ki jih je dal pisatelju v uporabo g. notar Ignacij Gruntar, ožji prijatelj pesnikov. Elegantno opremljena knjiga, ki jo krasí pesnikova slika, nam kaže Gregorčiča kot človeka v jasni in prikupni podobi. V nji je objavljenih mnogo doživljajev, ki so nam bili doslej neznaní in ki nam napravljajo Gregorčiča še bolj simpatičnega. Gregorčičevo življenje ni bogato velikih dogodkov, težišče njegovega bogastva je bilo v njegovem sreju. Knjiga nam kaže vso trnjevo pot življenja preganjanega „goriškega slava“. — Ker je cena knjigi nizka — broširan izvod velja 1 K 20 h, elegantno vezan pa 2 K — in ker je njena vsebina zanimiva, smo preverjeni, da se ta življenjepis ljubljenega pesnika čimprej razširi po vseh slovenskih pokrajinah. Knjiga je naprodaj v vseh knjigotržnicah in pri založniku, gosp. notarju Ign. Gruntarju v Ribnici na Dolenjskem.

Slovenska abeceda — tako se imenuje lična knjižica za pouk v ženskih ročnih delih, ki jo je izdala gospa M. Kiferle, učiteljica ženskih ročnih del v Medvodah. To knjižico z veseljem pozdravlja vsaka slovenska učiteljica, ki se bavi s poukom v ženskih ročnih delih, zakaj ona izpopolnjuje občutno vrzel v naših pripomočkih za ženska ročna dela, ki so itak preskrbní, preneznatni. Naše učenke so dosedaj kupovale podobne knjižice nemških firm, z nemškimi abecedami, nemškimi nadpisi — in sicer ubožnejše po 10 do 20 h komad s tako majhnim, nerazločnim tiskom, da jih je vestna učiteljica le s težkim srcem gledala v njih rokah; večje knjižice take vrste so imele res razločnejši tisk, toda za ubožnejše učenke so bile že nedosegljive, ker stane komad po 30 do 50 h ali še več. Res je pred leti hrvaški učitelj I. Vidujevič izdal: „Malo veziljo“ — zbirko jednostavnih uzor-veziva, toda knjiga za naše šole ni bila prikladna, ker vsebuje poleg lepe zbirke hrvaških narodnih motivov — za vezenje njih slikovite narodne noše — le eno samo abecedo. To in pa nje cena — komad po 60 h — jo delata za naše šole neprikladno.

Zato pa je gospa založnica s to izdajo pogodila pravo za naše šole. Knjižica ima abeced — pisanih in tiskanih — na izbero — in kar je glavno: slovenskih s č, š, ž — in brez onih nepotrebnih y-x in q-jev! Nadalje nahajamo v nji nekoliko okrajkov z vogali in brez voglov, številke po sebi umevno, izpopolnjevalnih likov, dva napisa in h koncu celo osnovo in razdelitev zaznamovalne vajenice. Edino kar pogrešamo in kar bi bilo želeli, da bi se v nji nahajalo — nekoliko monogramov; toda le-te si učiteljica tudi sama sestavi za slučaj potrebe.

Opozarjam s temi vrsticami slovenske kolegije nanjo z namenom, da si jo za bodoče šolsko leto pravočasno naroče — zakaj katera jo je enkrat rabila, jo bo priporočala dalje, saj se knjižica itak sama priporoča.

„Učit. Tovarš.“ — je itak že tudi objavil, da je čisti dobiček namenjen za Učit. konvik. I. M., učiteljica.

Na znanje! Vsem onim čestitim tovarišem in tovarišicam, ki so naročili (oziroma naročile) svoječasno po „Naročilnici“ pri podpisaneu novo spevoigro „Slava domovini!“ tem potom vljudno naznanjam, da izide dotičnega glasbeno delo do začetka novega šolskega leta za gotovo. Do sedaj ni bilo mogoče, ker je bila „Učiteljska tiskarna“, ki mi bo tiskala odsej vse glasbene publikacije, z raznim drugim, nujnejšim delom preveč preobložena. „Venček triglasnih narodnih pesmi za šolo in dom“, ki je naznanjen na platnicah pravkar izišlega 13. zvezka „Zab. knjižnice“, je v tisku in bo do konca tega meseca dogotovljen. To delce obsega same take

narodne pesmi, ki jih Žirovnikova zbirka nima in bo kaj primerno zlasti za šolske uprizoritve (veselice itd.) ondi, kjer se iz kakšnegasikoli vzroka ne morejo ali nočejo lotiti spevoiger. Cena izvoda je 50, s poštnino 55 h. Pri večjem naročilu primeren popust.

V Središču, dne 16. julija 1907. Anton Kosi.

Politiški pregled.

*** Šusteršič proti Hribarju.** Legitimacijski odsek je imel dne 12. t. m. sejo. Med drugim se je razpravljalo tudi o oddaji referata o izvolitvi poslanca Hribarja. Predsednik dr. Šusteršič je dal besedo dr. Benkoviču, ki je predlagal, naj se določi za referenta furlanski klerikalni poslanec dr. Bugatto. Temu predlogu so se odločno uprli dr. Laginja, Staročeh dr. Srb in socialist dr. Pernerstorfer. Pri glasovanju je dobil Bugatto 24 glasov, dr. Laginja pa 15. Referentom o Hribarjevi izvolitvi je bil torej izvoljen Italijan Bugatto. — Postopanje Šusteršičevega kluba je vzbudilo v krogih slovanskih poslancev največje ogorčenje, to tembolj, ker se je pokazalo, da so bili poslanci „Slovenskega kluba“ dogovorjeni z Nemci, da ne sme referata o Hribarjevi izvolitvi dobiti noben slovanski poslanec. Prejšnji četrtek so nemški narodnjaki obljubili dr. Ivčeviću, da bodo v odseku glasovali ali za dr. Laginjo ali pa za dr. Rybafa, na odsekovi seji so pa enoglasno oddali svoje glasove dr. Bugattu, ki ga je predlagal dr. Benkovič. — Poljski poslanec dr. Wlachowski je izrekel poslaneu Hribarju svoje obžalovanje, da se je dogodil škandal, da je bil zaradi dogovora Šusteršičevega kluba z Nemci določen referentom o izvolitvi slovenskega poslanca Neslovan. — Pri poslancih drugih narodnostij bi bilo kaj takega naravnost nemogoče. Laški klerikalci imajo n. pr. vse druge reči na razpolago proti izvolitvi liberalca Maranija. kakor pa slov. klerikalci proti Hribarju, toda niti na um jim ni prišlo vložiti kak protest, ker znajo varovati ugled svojega naroda v parlamentu. Samo Slovenci smo tako nesrečni, da nas Šusteršič stavi na Dunaju venomer na sramotilen oder v posmeh drugim narodom ter v pogum vladi, da nas še bolj razdvaja in uničuje!

*** Ali bo funkcioniral novi parlament?** Predsednik dr. Weisskirchner se je napram dopisniku „Tempa“ izrazil takole: „Dogodili so se sicer burni prizori, toda ne bilo bi logično iz tega sklepati, da nova zbornica ne bo za resno delo. Vkljub ljutim nasprotstvom se lahko iz resnih in temeljitih govorov razvidi, da je v parlamentu mnogo inteligentnih mož. Ne dvomim, da bo nova zbornica povoljno rešila vsa aktualna vprašanja in takisto imam zaupanje, da se bo tudi ugodno rešilo jezikovno vprašanje.“

*** Jezikovno vprašanje** v parlamentu je rešeno tako, da ima češke govore v zbornici ekscerpirati poseben uradnik; priobčijo se v državnozbornski korespondenci. — Jugoslovanski klub je izrekel svoje obžalovanje, da ga češki klub ni povabil na sodelovanje glede jezikovnega vprašanja. Kje je slovanska solidarnost?! Tam, kjer treba, je ni!

*** Časopis „Rozkvet“ prepovedan.** Praški nadškofijski ordinarijat je prepovedal perijodični časopis „Rozkvet“, ki je zasledoval isto smer kakor prej „Rozvoj“ in „Bily Prapor“. — Jeli s tem tudi udušena nezadovoljnost med češkim nižim svečenstvom, in jeli s tem ubita tudi ideja, ki sta jo zastopali imenovani duhovniški glasili, je pa drugo vprašanje, ki bi mu ne hoteli pritrčiti.

*** Naseljevanje Madjarov na Hrvaškem.** Peštanska parcelarna banka ponuja za posestvo Lučinci obč. Viličselo (okraj Požega) 620.000 K. Lastniki tega posestva so štirje Nemci. Banka bi potem naselila na posestvo Madjare iz Bačke.

*** Ogrska poslanska zbornica.** Zasedanje ogrske poslanske zbornice je odloženo do 10. oktobra t. l.

*** Trozveza — podaljšana.** Trozveza, sklenjena junija meseca leta 1902., naj bi trajala do junija 1908. V pogodbi je bilo določeno, da ostane zveza veljavna še daljnih 6 let, ako je ne odpovedo junija leta 1907. Ker se pa to ni zgodilo, traja trozveza do junija leta 1914. Tako poročajo iz Rima.

*** Volilna reforma na Ogrskem.** V nasprotju z vestmi, da predloži vlada že v jesenskem zasedanju parlamentu zakonski

načrt o volilni reformi, zatrjujejo dobro poučeni krogi, da je popolnoma izključeno, da bi volilna reforma že v jesenskem zasedanju prišla v razpravo. Vlada hoče temeljito študirati vprašanje o volilni reformi in reformno delo prirediti tako, da se prepreči, da bi narodnosti in socialisti mogli priti do odločilne veljave. Volilna reforma za ogrski parlament bo slonela na principu, da ima volilno pravico vsak ogrski državljani, ki zna čitati in pisati v svojem materinem jeziku. Ker je za šolstvo med nemadarskimi narodnostmi jako slabo skrbjeno in je največ analfabetov med Slovaki in Rumuni, se nadeja, da se število narodnostnih poslancev v parlamentu ne bo znatno zvišalo.

* **Zakon v varstvo nezakonskih otrok.** Nemška vlada je izdelala nov zakon, s katerim znatno izboljšuje položaj nezakonskih otrok in njihovih mater. V obrazloženju zakona se pravi, da mora biti vsaki državi eden prvih smotrov poboljšanje položaja nezakonskih otrok. Duh časa zahteva od nas, da prekinemo s predsodki in odpravimo razliko med zakonskimi in nezakonskimi otroci. Prvi tak zakon je na Ogrskem izdelal bivši ministrski predsednik pl. Szell, in ta zakon slovi kakor eden najpopolnejših zakonov modernega časa.

* **Vatikan proti duhovnikom modernistom.** V Perugiji je bil na papežev ukaz odslovljen rektor tamošnjega bogoslovnega semenišča, ker je baje soglašal s strujo duhovnikov modernistov. Iz istega vzroka je bil odstavljen in izobčen župnik Atilij Pandozi iz Morina. Svoboda!

* **Panameriška zveza.** Iz Novega Jorka poročajo, da so sklenile Združene države z ostalimi državami ameriškega kontinenta tajno pogodbo, ki naj združi vse države obeh Amerik v ofenzivno in defenzivno zvezo.

Vestnik.

Naš rojak, gospod Davorin Trstenjak, je bil — kakor smo javili zadnjič — imenovan za okrajnega šolskega nadzornika. Gospod Trstenjak je pa to imenovanje odklonil. In sicer piše: „Ta čas mi javlja veliki župan, da sem imenovan okrajnim šolskim nadzornikom. Jaz to odklanjam. Rajši bi se dal upokojiti, nego da sprejemem to imenovanje. Tako bi moral opustiti svoje književno delovanje, a tega nečem storiti za nobeno ceno. Sedaj sem tudi svobodnejši.“ To je mož!

Kongres za šolsko higijeno se vrši v Londonu od 5. do 10. avgusta t. l. Tega kongresa se udeležijo tovariši Luka Jelenc, ki ga je v to pooblastil občinski svet ljubljanski.

Iz Ljubljanske okolice nam poročajo: Učiteljstvo tega okraja je imelo dne 15. julija na Vrhniki svojo letno skupščino, ki jo je vodil c. kr. okrajni šolski nadzornik, profesor Vilibald Zupančič. Razen treh učnih oseb je bilo vse učiteljstvo zbrano. Najprvo je imela tovarišica Darinka Franketova praktični nastop z učenkami III. razreda — „Veverica“. — Po uradnih naznanilih nadzornika je temeljito poročal tovariš Arko iz Št. Vida o temi „Korist roditeljskih sestankov in kako jih je prirejati“. Za svoje izborni poročilo je žel pohvalo skupščine. — Tovariš Ivo Trošt je poročal o temi „Kako ravnati z mladimi izpriječenci med šolsko mladino?“ Referat je bil izboren, zasoljen s sarkazmon na pravem mestu. V debato so po referatu posegli gospod nadzornik, ki je omenil spretnosti priznanega pisatelja Ivo Trošta, tovariš Remic in tovariš Petrič ki je stavil predlog, da naj se izborni sestavek Ivo Trošta priobči v „Tovarišu“, „Popotniku“ ali pa v „Domoljubu“, kar je bilo sprejeto. Tov. Bregar želi, da se uvede še IV. zvezek Schreiner - Bezjakove vadnice. Predlogu se je zadostilo. Tovariš Javoršek poroča o stanju učiteljske okrajne knjižnice. Knjižnični in stalni odbor se nanovo potrdita. Po izrpljenem dnevnem redu in zaključku je pobiral tovariš Žirovnik letnino za „Šolsko Matico“, tovariš blagajnik Petrič letnino za učiteljsko društvo in tovarišica Zemljanova za društvo učiteljic. Marsikdo je tovariša Petriča presenetil s kako opazko, najlepše pa šmarski učiteljici, ki pač kažeta prav skromno kolegijalnost proti stanovskim tovarišicam in tovarišem. — Skupnega obeda pri „Mantovi“ se je udeležilo malone vse učiteljstvo. Med obedom nas je sicer presenetila nevihta, da smo morali bežati v notranje prostore, a veselja to ni kalilo. Na povratku v Ljubljano se je razlegala vso pot narodna

pesem pod vodstvom tovariša Žirovnika. Navdušeno so peli pevke in pevci. Bil je lep, vesel dan, da že dolgo ne tako. Na snidenje drugo leto pri D. M. v Polju!

Osobna vest. Slavoj Dimnik, izprašani učit. kandidat je imenovan za prov. učitelja v Postojno.

Poročil se je tovariš Josip Pleničar, učitelj - voditelj v Kropi z gđe. Milico Kappusovo pl. Pichlstainovo. Čestitamo!

Učiteljstvo c. kr. deške in dekliske rudniške šole v Idriji je z odlokom poljedelskega ministrstva izenačeno državnim uradnikom. Službena doba šteje sedaj 35 let, tudi sme nositi uradniško uniformo.

Meščanska šola v Postojni je sklenila dne 13. t. m. svoje prvo šolsko leto. V začetku šolskega leta je bilo v I. razredu 41 učencev, ob koncu jih je še ostalo 40. Pistojni so bili: 24 v Postojni in bližnji okolici, 10 v postojnskem okrajnem glavarstvu, 4 v raznih krajih na Kranjskem, 2 pa na Primorskem. Na zavodu sta poučevala razen ravnatelja še dva učitelja in stalen katehet. Končni uspehi so za začetek posebno lepi: prvi red je dobilo 36 učencev, drugi red pa 4. Na meščanski šoli v Postojni, ki je edina slovenska meščanska šola na Slovenskem, se otvori s prihodnjim šolskim letom tudi II. razred, a roditelje opozarjamo že danes na ta prevažni zavod.

Proft je umaknil svojo prošnjo za ravnateljevo mesto na I. državni gimnaziji v Ljubljani. Baje na „Wink von oben“.

Umri je pri Novi cerkvi nad Vojnikom nadučitelj gosp. Fr. Leskovar. R. i. p.! — V Logatcu je umrla gospa Franja Legatova, mati tamošnjega šol. voditelja, v Ljubljani pa gospa Karolina Šabčeva, mati tov. A. Šabca. Obema rodovinama naše sožalje! — V Mariboru je umrl g. Böhmeim, nadučitelj v p., ki je nekdanj služboval na Kozjem.

V pokoj je šel ravnatelj realke v Mariboru g. Gustav Knobloch.

Nov slovenski list v Ameriki. V Čikagu je začel izhajati nov slovenski list pod naslovom „Jugoslovenski Gospodar v Ameriki. Glasilo jugoslovenskih kmetovalcev, obrtnikov in trgovcev.“ List izhaja vsak drugi in četrti četrtek v mesecu in stane na leto 75 centov. Urednik mu je Aleksander Toman.

Na slovenski nižji gimnaziji v Celju je bilo koncem tega šolskega leta 191 dijakov. Izmed teh je bilo 180 Štajercev.

Iz kamniškega okraja nam pišejo: Učiteljstvo imenovanega okraja je imelo dne 3. julija t. l. svoje vsakoletno uradno skupščino v prijaznih Moravčah. Sicer leži ta občina bolj na periferiji našega okraja — vendar pa je jako umestno, da naš okrajni šolski svet odločuje za take konference razne kraje, ker daje s tem priliko, da se učiteljstvo natančno seznani z okrajem, v katerem službuje, da ga tem lažje opisuje otrokom v šoli. — Kot prva točka dnevnega reda je bil praktičen nastop tovariša Tomana, pri katerem je obravnaval temo: „Apno v prirodoslovnem oziru“. No, reči moram, da je gospod tovariš rešil svojo nalogo naravnost izborni, kar smo itak vnaprej vedeli, ker ga poznamo kot priznanega pedagoga in izvrstnega metodika. Posebno pozornost pa so zbujali točni, jasni in pravilni odgovori njegovih učencev. To dokazuje, da se gospod tovariš mnogo in vestno trudi, da položi mladini kar najboljši temelj za poznejše življenje. Vsa čast mu! Po odhodu otrok se je vršil dnevni red po običajni razvrstitvi. Najprvo pozdravi gospod nadzornik V. Zupančič, kot predsednik konferencije, došlo učiteljstvo ter poda uradno poročilo o nadzorovanju šol in izišlih uradnih predpisih in odlokih. Svojim namestnikom imenuje gospoda Tomana, zapisnikarjema pa sta bila na predlog g. Žebreta izvoljena g. Žagar iz Mengša in gospica Janša iz Jarš. Kot četrta točka je bila: „Katere so najnavadnejše napake pri domači vzgoji in kako naj šola deluje proti tem napakam“. To nalogo je moralo izgotoviti vse učiteljstvo tega okraja. Gospod predsednik je določil referentom tega elaborata gospico Boletovo iz Domžal. Pazno je sledilo učiteljstvo izvajanjem gospice predavateljice, ki je dano nalogo rešila zares strokovnjaško. Sestavljena je bila namreč z vznesenimi, tuptam kar poetičnimi izrazi. Gospica je žela za svoj sestavek splošno priznanje in iskrene ovacije. — Ker se je sedanja doba z vso vehemenco vrgla na poduk v risanju po naravi — umevno je, da tudi pri nas ni smela izostati ta točka in za katero je bil določen gosp. Jordan iz Ihana. Znan kot spreten risar je tudi svojo nalogo mojstrsko izvedel. Podal nam

je stvarino lepo razvrščeno po posameznih šolskih letnikih ter povedal in pokazal marsikaj novega in dobrega za praktično uporabo. Tako n. pr. risbe, narejene z raznobarnimi svinčniki, ki ne stanejo mnogo denarja, truda in spretnosti, a so mične in prijetne. Nekaj izvrstnega je tudi to, da se vadijo otroci nekaterih stvari, kakor: listov, cvetov itd. striči iz navadnega papirja. To so jako dobre vaje za umevanje, vaje očesa in roke. Tudi gospod predavatelj je žel priznanje in pohvalo od svojih tovarišev. — Nadaljne točke dnevnega reda so itak vsakemu učitelju znane, ker se vrše v vseh okrajih po enoinisti šabloni. Pri nas je ostalo vse pri starem. — Živahna debata pa se je vnela pri samostalnih predlogih. Gosp. Tramte je predlagal, da se učiteljstvo, ki služi že 10 let definitivno, odveže dolžnosti, izgotavljati občne referate. Nakako podoben predlog je stavil tudi g. Slapšak, namreč: „Občni referat naj se preustroji, da ne bode tako sličen šolskim nalogam“. Ne bom navajal vseh, več ali manj pikrih opazk, ki so se izrekle glede tega od raznih tovarišev. Konec vseh koncev je bila resolucija: „Visoki c. kr. deželni šolski svet se naprosi, da dovoli, naj sedanji občni referat izgotovi ena učiteljska oseba, kateri naj potem cirkulira po okraju in vse učiteljstvo se pripravi na podrobno razpravo tega eleborata“. Gosp. Slapšak je predložil še samostalni predlog: „Visoki c. kr. deželni šolski svet se naprosi, da dovoli, naj uradno letno poročilo, katerega razpošilja vsem okrajnim šolskim svetom, cirkulira med učiteljstvom, da se to tako seznani z zahtevami in predpisi gospodov nadzornikov“. — Gostobesedna je bila tudi debata glede tednika in dnevnika. A do sklepa še ni prišlo — torej ostane, kakor je bilo. — Ko je bil dnevni red konference izčrpan, je zaključil gospod predsednik zborovanja. Ura je že davno odbila eno. Učiteljstvo se je, utrujeno deloma od naporene vožnje, deloma pa tudi od štiriurnega dela, podalo k skupnemu obedu, ki ga je jako izborno in okusno pripravila gospa Tomanova v svoji gostilnici. Preden pa smo sedli k obedu, smo doživeli še malo komedijo ali, boljše, otročarijo. Pred Tomanovo gostilnico je stala gruča ljudi, ki nas je opozorila, da je nekdo iz line farovškega hleva razobesil raztrgano in umazano cunjo kot zastavo. Med petjem cesarske pesmi jo je previdno potegnil nazaj, ko pa je bila pesem končana, jo je pomolil zopet venkaj. — Nekateri so bili zaradi tega ogorčeni, drugi so se smejali ter delali raznovrstne dovtipe. Najbolje se mi dopade tale: Učitelj vpraša, dospelši do gruč ljudi, natihoma tovariša: „Prijatelj, čigavo pa je to poslopje?“ — „I, farovski hlev je to.“ — „Kdo pa stanuje notri?“ — „Glej no, voli, krave, teleta in mogoče še kak bik“. — To se pa čuje kakor kaka legenda. V teh sem časih čital, da so živali častile gotove svetnike; tukaj v Moravčah pa so počastile nas, učitelje. Čemu si torej zlovoljen? Razobesile so pač to, kar jim je v naglici prišlo v parklje. Zdaj pa pomisli, prijatelj, ako bi to bili ljudje, bogzna, kako slavje bi nam bili pripravili!“ Vsem čast! Glede zastav, ki so jih nekateri razobesili — spomnil se nas je tudi naš stari, a krivi prijatelj „Slovenec“ v svoji 153. številki. Tukaj navaja vse tiste, ki so se drznili razobesiti zastave — enega pa je dejal celo na „pranger“ in ta siromak je gospod krojač Šlibar. (Pri prvi priliki, ko pridem v Moravče, si naročim pri njem obleko. Tovariši, ki ste v obližju Moravč, storite tudi vi tako!) Pa še nekaj je „Slovenec“ dopisnik presukal, kakor je sploh navada, namreč, — gosp. Toman je res rekel svojim otrokom v šoli: „V sredo se vrši pri nas v Moravčah okrajna učiteljska konferencija, to je nekaj takega, kar še ni bilo nikdar pri nas. Recite svojim staršem, da jih prosim, naj bi izobesili zastave, ako jih je volja“. Slovenec dopisnik pa je ta „prosim“ presukal v „morajo“. Mi le obžalujemo gospoda tovariša, ki mora službovati v tako žalostnih razmerah in med tako „akademsko izobraženimi“ ljudmi, ki pa baje niti domačini niso! In če taki ljudje vodijo razna izobraževalna društva, potem si lahko mislimo, kako in na kak način izobrazujejo člane takih društev!

Iz seje c. kr. okrajnega šolskega sveta v Radovljici dne 1. julija t. l. Predsednik poroča, da je dovolil ex praesidio ženitev, oziroma možitev nekemu učitelju in učiteljici. Dovolil se počevati verouk na Kor. Beli tamkajšnjemu kaplanu. Glede počitnic se sklene, da se naj prično za vse šole tega okraja z dnem 15. julijem in da trajajo do 15. septembra. Letos se izjemoma prično 13. julija. Predlagajo se nagrade za kmetijski

pouk in za pouk v dekliških ročnih delih. Na znanje se vzemo nekatera inšpekcijska poročila. Odpoved vpokojene učiteljice J. Jurmanove, ki je sedaj službovala 1 mesec kot suplentinja v Radovljici, se pošlje c. kr. dež. šol. svetu. Odobre se proračuni kraj. šol. svetov Rateče in Boh. Bistrica. Odlok dež. šol. sveta, da naj se služba na Dobravi pri Kropi vnovič razpiše, ker se ni oglašil nobeden definitiven moški prosilec, se vzame na znanje. Slednjič se sklene kupiti primeren bioskop za prirejevanje roditeljskih sestankov. —e—

Uradna skupščina za radovljiški okraj se je vršila dne 4. julija t. l. v divni bohinski dolini, v idilični Bohinjski Bistrici. Točno ob pol 11. je otvoril skupščino c. kr. okr. šol. nadzornik F. Kalinger ter v svojem nagovoru opravičil c. kr. okr. glavarja, da se ne more udeležiti tega zborovanja, ker ima ravno v uradnem obisku višjega dostojanstvenika. Vse zborovanje se je vršilo v hotelu „Triglav“. Tamošnje šole ravno sedaj prezidavajo v štirirazrednico. Prva točka je bil praktičen nastop učitelja Pleničarja iz Kroke „Obravnava števila 9“. Nastop se je prav dobro izvršil. — Gosp. prof. Suher iz Ljubljane nam je nato govoril o prostoročnem risanju na nižje organizovanih šolah. Predavanje g. profesorja je bilo jako poučljivo, vendar bi želeli v bodoče, da g. predavatelj pogleda tudi malce po deželi, kako se tu poučuje prostoročno risanje, in da v svojem predavanju poseže po vzorcih z dežele, zakaj za nas ne morejo biti merodajni vzorci s c. kr. pripravnice v Ljubljani. — V svojem poročilu se je g. nadzornik vsestransko dotaknil nazornega pouka na ljudski šoli sploh. — Učitelj Ivan Šega je poročal v imenu stalnega odbora o končni reviziji podrobnega učnega načrta za ponavljalne šole. Načrt je bil sprejet soglasno in brez izpremembe. Dodatno k svojemu poročilu je predlagal sledeči dve resoluciji: 1. Visoki c. kr. deželni šolski svet blagovoli vse potrebno ukreniti, da dobimo v najkrajšem času že davno obljubljena berila za ponavljalne šole. 2. Visoki c. kr. dežel. šol. svet blagovoli skrbeti, da dobimo potrebne računice za ponavljalne šole. — Nadučitelj A. Grčar, ki je bil tudi predsednikov namestnik, je podal obširno poročilo o okraj. učit. knjižnici. Poročilo omenja, da je imela okraj. učit. knjižnica dohodkov 470 K 20 h, stroškov 290 K 63 h, preostanka 179 K 57 h. To leto je priraslo knjižnici 52 del v 59 izvodih, tako da knjižnica šteje sedaj 848 del v 1307 knjigah. Poročevalec se s hvaležnostjo spominja velikodušnega darila g. c. svetnika Iv. Murnika, ki je v pretečenem letu podaril knjižnici 40 knjig leposlovne vsebine. Knjižnica je bila naročena v pretečenem letu na 15 časopisov, oziroma revij in je bila član 6 društev. Odbor je priporočal poleg imenovanega še 20 knjig v naročilo, kar je bilo soglasno sprejeto. — Učne knjige so ostale stare, namreč Črnivčeve računice, Žumer-Razinger „Abecednik“, Josin-Gangl Drugo in Tretje berilo ter Schreiner-Bezjakove Nemške yadnice in Jezik. vadnice. — V stalni odbor je bil z vzklikom izvoljen stari odbor, in sicer: A. Grčar, M. Huth in Iv. Šega iz Radovljice ter Jos. Ažman z Breznice. V knjižnični odbor pa tudi stari, in sicer: A. Grčar, M. Huth in Iv. Šega iz Radovljice, Jos. Ažman z Breznice in Iv. Šemerl iz Lesec. — Pri volitvi knjižničnega odbora je stavil učitelj Iv. Šega predlog, da naj se deluje na to, da dobe vnanji člani okraj. učit. knjižnic vsaj povrnjeno potnino k sejam okr. učitelj. knjižnice. V svojem utemeljevanju je posebno poudarjal, da dobi vsak c. kr. uradnik povrnjeno potnino, ako se udeleži kake uradne zadeve v okraju, zakaj bi moralo ravno učiteljstvo večno tlačaniti. — K sklepu omenjamo le še to, da sta bila kot zapisnikarja voljena učitelj Lampe in učiteljica Medic. — Po skupščini je bil skupen obed v hotelu „Triglav“. Banketa se je udeležilo vse učiteljstvo polnoštevilno in razvil se je v kratkem prav izborno, neprisiljeno razpokošenje. Prvo napitnico je napil učitelj Iv. Šega c. kr. nadzorniku ne kot c. kr. nadzorniku, temveč kot možu, ki pri vsaki priliki kaže, da je izšel izmed učiteljstva, ki ne pozna tistega mrtvega birokratizma, temveč ima le vedno odprto srce za učiteljstvo. G. nadzornik se iskreno zahvali, poudarjajoč, da je vedno teh misli, da se tudi c. kr. okraj. šol. nadzornik lahko in tudi mora pri vsakem učitelju marsikaj naučiti. Napije vsemu učiteljstvu, posebno še starosti vsega pričujočega učiteljstva, nadučitelju A. Grčarju. — G. nadučitelj se ganjen zahvali za preprijazne besede, spominjajoč se svojega dolgoletnega učiteljevanja, ki mu je prineslo dosti

grenkih, a tudi nekaj veselih trenutkov. Omenja, da deluje že 22. leto v okraj. šol. svetu v prospeh šolstva in učiteljstva ter končno napije solidarnemu in požrtvovalnemu delovanju učiteljstva. — G. župnik Piber je pozdravil v imenu društva „Triglav“ zbrano učiteljstvo, poudarjajoč, da je značilno za to novo gospodarsko podjetje, da zboruje kot prva korporacija ravno učiteljstvo tu v hotelu „Triglav“. — Končno nam je omeniti še ene napitnice učitelja Iv. Šege, ki se je dotaknil „velikanske skrbi“, ki jo goji avstrijska vlada napram slovenskemu narodu, ko gre za srednje in višje slovenske šole. Omenja, da je slovenski narod edini v „pravični“ Avstriji, v oni Avstriji, ki ima med temeljnimi zakoni tudi § 19, kjer se mora slovensko učiteljstvo šolati v skoro popolnem nemškem učiteljskem krogu. K sklepu svojega, navdušeno sprejetega govora je prebral resolucijo, kjer se zahteva od državnega zbora, da v kratkem ukrene vse potrebno, da dobi slovenski narod svoje šolstvo. Sprejeta resolucija se je takoj brzojavno odposlala predsedništvu državnega zbora. Po banketu si je mnogo učiteljstva ogledalo divno Bohinjsko jezero, a ostalo pa romantično okolico Boh. Bistrice. —n—e—

Ženski kongres v Bolgariji. Dne 15. t. m. se je vršil v Sofiji četrti kongres bolgarske ženske zveze.

Na naslov okrajnih šolskih svetov! Iz učiteljskih krogov pišejo „Domovini“: Štajerski deželni zbor je v svojem pomladnem zasedanju sklenil podeliti učiteljem draginsko doklado, a do nakazanja še danes po skoro 4 mesecih ni prišlo, in hudomušni ljudje hočejo vedeti, da je sedaj postal „Amtschimmel“ ne samo na eni, marveč na vseh štirih nogah šepav. Želimo pač iz srea, da čim prej okreva in po svoji stari navadi pospeši zopet svoje korake v elegantni „trab“! Od več strani prihaja glas, da pač leže nakaznice pri okr. šolskih svetih, a ti odlagajo in odlagajo! Čudimo se pač v očigled temu, zakaj tudi ne odlašajo z raznimi ukazi in odloki! Dvakrat da, kdor hitro da!

Jugoslovanska korespondenca. (Südslavische Korrespondenz.) Podpisani se je namenil, izdajati interese avstrijskih južnih Slovanov zastopajočo korespondenco, namenjeno v prvi vrsti uredništvom čeških, poljskih, rutenskih in nemških časopisov, dalje v svrhu informacije političnim pisateljem, poročevalcem in politikom po poklicu. Oba državnozborna kluba južnih Slovanov — imenom enega ljubljanski poslanec Ivan Hribar, imenom drugega predsednik dr. Ivan Šusteršič — sta mi obljubila, podpirati me v tej nameri po vseh svojih močeh. Korespondenca, ki izhaja vsak dan po enkrat, v potrebi tudi večkrat, prinaša informacijske članke o položaju in poročila o političnih dogodkih s te ali one strani, ako so le ta poročila stvarna in morejo v kateremkoli oziru služiti namenu informacije. Vsakemu poročilu bo pristavljen vir, bodisi oseba, bodisi stranka, od katere izhaja. Ker so moje namero slovenski, hrvaški in srbski državni poslanci pozdravili tako prijazno, si dovoljujem naprositi tudi javnost v domovini, da bi me blagohotno podpirala pri izdaji te korespondence, ki je po lastni izjavi gg. poslancev nujno potrebna. V prvi vrsti se gre za točna, kratka in zanesljiva poročila o dogodkih, ki morejo zanimati tudi širšo javnost. Izdatki za brzojavno poročanje se na željo vrnejo. Pismena pojasnila na razpolago. Naklonjenosti p. n. občinstva se priporoča izdajatelj:

F. L. Tuma

Dunaj, III./4, Khungasse 23.

Okrajna učiteljska skupščina za postojnski šolski okraj se je vršila 6. t. m. v Vipavi. Mnogo slovenskih zastav je vihralo s hiš prijaznega trga slovenskemu učiteljstvu v pozdrav, domači učiteljski zbor pa je priredil prav lepo in okusno sestavljeno „Razstavo risb, spisovniških izdelkov in ženskih ročnih del“ tamkajšnje šolske mladine. Konferenco je otvoril in vodil 33ti naš okrajni šolski nadzornik gosp. Ivan Thuma. Zborovanju je prisostvoval visokorodni gospod vipavski grof Lanthieri, ki je obenem predsednik kraj. šolskega sveta. Pozneje je prišel pozdravit učiteljstvo tudi vipavski gosp. župan. Kot gost se je udeležil konference g. Bajt, nadučitelj v Ajdovščini. Za zapisničarja sta bila izvoljena tov. Levstik in Kobal; za svojega namestnika pa je imenoval gospod predsednik nadučitelj A. Skalo. — Prva točka dnevnega reda je bilo poročilo g. c. kr. okraj. šol. nadzornika o stanju nadzorovanih šol. Gospod nadzornik je navedel vseskozi stvarno in te-

meljito napake, ki jih je opazil pri nadzorovanju ter podal mnogo metodiških in praktičnih navodil, da se odpravijo nedostatki in izboljša naše šolstvo. Za njim je predaval gosp. Janko Pianek, vodja gluho-nemnice v Ljubljani, o bistvu gluho-nemosti, o metodi poučevanja gluho-nemih ter o ustanovnem zavodu za gluho-neme v Ljubljani in o pogojih za sprejem gojencev. Gospod predavatelj je izredno zanimivo in temeljito pojasnil vse točke svoje naloge. Pa je bilo to predavanje res nekaj posebnega! Že predavateljeva izreka je bila nekaj izrednega. Govoril je tako izrazito in čisto, da smo takoj spoznali učitelja gluho-nemih. Podal pa je nam nekaj navodil, kako ravnajmo z otroki, ki imajo bolj slabo razvita govorila, ker takih otrok sploh ne sprejemajo v gluho-nemnico. Daljina točka dnevnega reda je bila učna slika iz zemljepisja „Od Vipave do Ljubljane“, praktični nastop z otroki IV. razreda, ki ga je imel tovariš nadučitelj A. Sader, ki je dobro uspel. O splošni temi: „Kaj je vzrok neuspešnega pouka v spisju v nekaterih ljudskih šolah in katera sredstva naj se uporabljajo, da se trajno izboljša?“ je poročal tov. nadučitelj Fr. Verbič. Tudi njegov referat je bil prav dober. Končno so se pa sprejele z ozirom na izboljšanje spis. pouka teze, oziroma predlogi, ki jih je navedel tov. nadučitelj Rudolf Horvat, s tremi dodatnimi tezami g. ravnatelja J. Brinarja. Ker so ostale točke dnevnega reda za splošnost brezpomembne, jih ne navajam. Zahvaliti le moram končno postojnski učiteljski zbor, ki nas je razveseljeval pri banketu „Pod skalco“ s krasnim petjem pod vodstvom svojega vrlega šol. vodje tov. Juvanca. Omenjeno še bodi, da je učiteljstvo odposlalo na predlog tovariša nadučitelja Dragotina Česnika zahvalen telegram gosp. drž. poslancu in našemu prijatelju Ivanu Hribarju, ker se je prvi zavzel za naše koristi v drž. zbornici!

Iz sej ožjega in pomnoženega c. kr. okr. šol. sveta za goriško okolico 8. in 9. julija 1907. — Nekemu učitelju se je dovolil predum 300 K, drugemu se je podelila podpora 100 K, neki učiteljici žen. ročnih del pa podpora 25 K. — Na prošnjo neke učiteljice, naj se ji popravi stanovanje v naravi ali pa naj se ji plačuje diferenčni znesek, se je sklenilo, da se izvrši potrebna poprava, prošnji glede dif. zneska se principijelno ne more ugoditi. Na prošnjo županstva v Ajdovščini za prispevek k ustanovitvi in vzdrževanju trgovsko-nadaljevalne šole se je dovolil iz okr. šol. zaloge letni prispevek 200 K in uporaba šolskih prostorov, kolikor to ne bo motilo drugega pouka. — Pregledali in odobrili so se razni računi, dovolile raznim šolam potrebne naprave in poprave, ter rešile nekatere prošnje in vloge krajnega in osebne pomena. — Na pritožbo enega uda c. kr. okr. šol. sveta, da je rabilo šolsko vodstvo laške lj. šole v Podgori v nekem uradnem spisu ime „Piedimonte“, se je sklenilo, opozoriti dotičnega, da se to ne sme ponavljati. — C. k. pomn. okr. šol. svet je počastil pokojnega sočlana Josipa Kosovela, bivšega župana v Črničah, s tem, da se je dvignil s sedežev, ko se ga je gospod predsednik spominjal. Naprošene petletnine se niso mogle urediti in podeliti, ker c. kr. upravno sodišče ni še rešilo tozadevnega priziva in bi moral vsak, ki bi se mu prošnja neugodno rešila, rekurirati ali pa bi zanj obveljala neugodna razsodba. — Sklenilo se je, uzeti v najem sobo za a) ekskurendno šolo v Puštalah, oziroma napraviti zanj leseno hišo z zidano podstavo, b) ekspozituro v Vitovljah, c) razširjeno šolo v Bukovici. — Rešitev prošnje za razširjenje šole na Ligu se je odgodila, ker ni mogoče dobiti druge šolske sobe. Dve drugi prošnji za razširjenje šole se rešita po izvršenem komisijonalnem ogledu. — V šolski odtok za obrtno-nadaljevalno šolo v Mirnu je bil izvoljen zastopnikom c. kr. okrajnega šolskega sveta gospod c. kr. okrajni šolski nadzornik Franc Finšger. — Občina Kal je ponudila, dati brezplačno za novo šolsko poslopje 400 dnin in kamenje. Izvolila se je komisija za nakup šol. zemljišča v Kalu. Povpraša se, ali bi se dobil pri Sovodenjski šoli po primerni ceni kos zemljišča, da se razširi šolski vrt. — Stavbni mojster napravi načrt in proračun za popravo stare šolske hiše v Rihenbergu. — Občini Dornberg se je dovolilo, da sme nasloniti drvarnico občinske hiše na šolski zid. — Dovolile so se razne manjše naprave in poprave pri raznih šolah. Na predlog lanske okraj.

učit. skupščine, naj bi e. kr. okr. šol. svet potrebno ukrenil, da bi dobivali šolski voditelji za šolske vrtove umetna gnojila brezplačno, sta bila pooblaščenca učiteljska zastopnika, naj izlušata zaželeno doseči. Opomnja k temu: Vodstvo e. kr. kmetijskega kemiškega preizkuševališča v Gorici je z razglasom z dne 16. maja t. l., št. 389, ki se nahaja pri županstvih, naznanilo, da se dobivajo tam brezplačno umetna gnojila za poizkuse pri trtah. Oglasiti se je do konca julija t. l. — Konferenčni predlog, naj se povečajo šolski vrti, kjer so premajhni, se bo po možnosti izvrševal. — Predsedništvo e. kr. okr. šol. sveta je bilo pooblaščenca, naj potrebno ukrene, da se kmalu izvrše poprave v šolski hiši v Ročinju. Ukrenilo se je potrebno za izvolitev enega člana v e. kr. okr. šol. svet namesto pok. Josipa Kosovela. B.

Poziv! Več tovarišev mi je izrazilo željo, da bi hotelo poleteti ob priliki našega parlamenta v Radovljici, in sicer po zborovanju, na vrh Triglava. — Gotovo bo še več tovarišev in morebiti pogumnih tovarišic, ki bi hoteli občudovati ta lepi, širni svet z vrha našega sivega velikana Triglava. — Zato vljudno pozivljam kakšnega tovariša hribolazca, ki bi hotel prevzeti to akcijo, da nam v „Učit. Tovaristu“ naznani, kako naj so za ta polet „adjustiramo“, nadalje projektira pot in sploh v tej zadevi ukrene vse potrebno.

Virštanj-Podčetrtek, 16. julija 1907. F. Jelovšek.

Iz Maribora poročajo: Učiteljska skupščina mestnih učiteljev in učiteljic iz Maribora, Ptuja in Celja je sklenila, da je potrebno, uvesti med pouk gospodarske zadeve in da se učni načrt z ozirom na to primerno predela. — Na učiteljski skupščini učiteljev in učiteljic mariborskega političkega okraja so bili izvoljeni v stalni okrajni učiteljski odbor: za mariborski sodni okraj: tov. Nerat, Meier, Požegar, Lasbacher in Pirkmajer; za slovenjebistriški: tov. Polanec, Kokl in Vobič; za šentlenartski: Maurič in Škorjanec. V knjižnični odbor so bili voljeni: tov. Nerat, Bučelik, Lichtenwallner, Spahn, gđc. Feigl, Vršič, Urek in Majhen.

Dež. šol. svet štajerski je imenoval definitivnim sledeče provizorične učitelje: v Zagorju Iv. Lovšeta, v Dobju Marija Lindtner, v Št. Jakobu v Slov. gor. Antonijo Ravnihar, v Št. Jurju na Pesnici Frančiško Putz. V stalen pokoj je stopil nadučitelj pri Št. Janžu na Dravskem polju, tov. Anton Hren.

Košansko učiteljstvo je priredilo v nedeljo, dne 14. julija t. l., obiteljski sestanek z razstavo raznih otroških izdelkov. Sestanka se je udeležilo nad 300 očetov in mater. Predaval je nadučitelj tov. Janko Grad: „Kako moramo vzgojevati otroke, da bodo v čast in ponos staršem, občini in domovini.“ Navzoči so z napeto pozornostjo sledili obširnemu predavanju ter so sprejeli vse od gospoda nadučitelja nasvetovane predloge soglasno in z odobravanjem. — Nato so se še dolgo pogovarjali starši in učiteljstvo o vzgoji in pouku otrok itd. ter so trdno sklenili delovati skupno za blagor naše mladine. — Po sestanku so si ogledali vsi navzoči še razstavo. Tu so staršem posebno ugajali risarski izdelki z barvami, ročna dela ter pismeni izdelki. Nekateri kar verjeti niso mogli, da so to njihovi otroci izdelali. Radostni so vzklikali: „Sedaj pač vemo, zakaj smo pošiljali otroke v šolo! Bog živi naše učiteljstvo!“ Učiteljstvo pa je ponosno na to, saj ima zavest, da je vršilo svojo dolžnost v polni meri. Razstavo so si ogledali vsi občani.

Za Gregorčičev spominek. Prosijo nas, naj obvestimo svoje čitatelje, da prirede vasi Rakek, Unec in trg Planina na Uncu pri g. A. Beletu v nedeljo, 21. t. m., veliko ljudsko veselico. Vzpored: Prolog, Društvena godba iz Ljubljane, Postojnsko pevsko društvo, Čarovni kabinet. Prosta zabava. Vinski šotor z različnimi jestvinami, kavarna, na raznju pečeno meso. Izletnikom k tej veselici so pri popoldanskih vlakih ob rakovskem kolodvoru, k večernim vlakom na Uncu vozovi brezplačno na razpolago. Izlet na to veselico se spoji lahko z dopoldanskim poletom v škocijanske jame ali na cerkniško jezero in bodo v ta namen izletnike spremljali od komiteja najeti vodniki. Kdor torej hoče 21. t. m. dopoldne na cerkniško jezero ali v škocijanske jame, naj se prijavi do sobote, 20. t. m., zjutraj pri g. A. Domicelju na Rakeku, kjer bo tudi preskrbljeno za kosilo. — Ker se čuje, da se ne zanima samo tukajšnje občinstvo za to veselico, temveč tudi širši, oddaljeni krogi, in ker pride mnogo domačih krasotic

pomagat k uspehu te prireditvi, upamo, da bo udeležba jako mnogobrojna.

Sprejemnega izpita za I. letnik moškega učiteljskega v Ljubljani, ki se je vršil 12., 13., 16. in 17. julija, se je udeležilo 77 prosilcev. Od teh jih je bilo sprejetih 41. Ker v I. letniku za več gojencev ni prostora, odpade izpit v jesenskem terminu.

Šolske vesti s Koroškega. Upokojena sta nadučitelja Franc Eller na Zili in Anton Stres v Žabnicah. Deželni šolski svet je obema izrekel popolno priznanje za njuno dolgoletno, jako plodonosno delovanje v šolski službi. Oba upokojena tovariša sta Slovenca. Želimo jima, da bi še dolgo vrsto let mogla uživati zasluženi pokoj! Bog ju živi! — Na celovškem učiteljskem se je podvrglo 42 kandidatov in 47 kandidatkin zrelostnemu izpitu. Izmed moških je bilo 6 odličnjakov, 19 z izpričevalom prvega reda, 16 jih ima ponavljalni izpit, padel je eden. Kandidatkinj ima 17 odliko, 17 prvi red, 3 ponavljalni izpit. Padla ni nobena.

Sprejemni izpiti za I. letnik e. kr. ženskega učiteljskega v Ljubljani so se vršili 10., 11., 12., 13. in 15. julija. Sprejetih je bilo za bodoče šolsko leto v I. letnik 45 gojenk. Ker ni prostora za več gojenk, ne bo sprejemnega izpita v začetku šolskega leta 1907/8.

Celodnevni čebelarški tečaj pri g. A. Žnidaršiču v Ilirski Bistrici se vrši 21. t. m. Začetek ob 9. uri dopoldne. Pouk bo teoretičen in praktičen. Predavali bodo tovariši nadučitelji Humek, Likar, Likozar, Rojina ter gosp. Žnidaršič.

Ustanovni čebelarški shod skliče kmetijska podružnica v Novem mestu dne 28. t. m. Shod se vrši v Bršljinu ob 3. uri popoldne v gostilniških prostorih g. Drenika (Čifidelj). Predaval bo tov. Ant. Likozar, nadučitelj iz Ljubljane.

Razgled po šolskem svetu.

— **Trgovska šola v Gorici — samo laška.** V „Soči“ čitamo: Trgovsko-obrtna zbornica razpisuje tri učiteljska mesta na trgovski šoli z laškimi učnim jezikom. Lahko se z lahkoto dosegle, da je na tem zavodu laščina učni jezik. Šola je dobila tudi deželno podporo in jo bo dobivala, ali učni jezik je le laški. Tako so Slovenci izključeni iz te šole, podprte tudi s slovenskim denarjem. Slov. klerikalcem so take reči deveta briga; v deželni hiši so dosegli Lah izdatno podporo, čeprav je bilo jasno, da hočejo laško trgovsko šolo; le od slov. napredne strani se je v deželnem zboru poudarjalo, kakšna mora biti ta šola. No, taka ni, ampak laška, kakor se spodobi v času zveze Pajer-Gregorčič! Kaj je storilo „Trgovsko-obrtno društvo“?! Seveda če ni nikjer resnega odpora proti laškim nakanam, lahko dosežajo, kar hočejo. Kriva je največ slovenska zanikrnost in malomarnost v takih rečeh! Odtod udarec za udarcem.

— **Nova realka na Štajerskem.** V Bruku ob Muri je ustanovljena nova realka. Nemci imajo sedaj na Štajerskem pet realk, Slovenci pa — nobene.

— **Vseučiliško vprašanje na Bolgarskem.** Vseučiliška kriza v Sofiji še vedno ni rešena. Niti z imenovanjem 14 srednješolskih učiteljev za vseučiliške profesorje se ni posrečilo naučenemu ministru Apostolovu, da bi rešil to krizo. Zato namerava vlada še enkrat začeti pogajanja z bivšimi univerzitetnimi profesorji.

— **Društvo slovenskih katehetov** ustanavljajo na Goriškem. Vlada je že potrdila pravila.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 1484.

Kranjsko.

(94) 1

V krškem okraju se razpisuje s tem na dvorazredni ljudski šoli v Št. Juriju pod Kumom učiteljska služba v stalno oziroma začasno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potem do 10. avgusta 1907.

Prosilci za stalno nameščenje, ki v kranjski javni službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Krškem, dne 10. julija 1907.

Računski sklep

društva „Jubilejska samopomoč“ za VIII. upravno dobo od 1. maja 1906 do 11. julija 1907.

Dohodki.

Stroški.

		K	h			K	h
1	Gotovine v blagajnici konec VII. upravne dobe	38	05	1	Vdovi Ivani Pečovnik Žalec	424	—
2	V poštni hranilnici	641	84	2	Vdovi Berti Golob — Sv. Marjeta	432	—
3	Obresti poštne hranilnice	11	51	3	Vdovi Frančiški Papa — Škofja Loka	434	—
4	Dividenda deležev hranil. »Učit. konvikta«	5	—	4	Vdovi Josipini Žager — Pletrovče	432	—
5	Dividenda deležev »Učit. iskarne«	—	84	5	Vdovi Katici Debenjak — Materija	430	—
6	Pristopnine novih članov	323	50	6	Uložek v hranilnico »Učit. konvikta«	905	—
7	Doneski članov	2631	01	7	Delež »Učit. tiskarne«	100	—
8	Iz hranilnice dvignilo	424	—	8	Upravna nagrada za VII. in VIII. dobo	200	—
	Skupaj	4075	75	9	Tiskovni in poštni stroški	90	74
				10	V poštni hranilnici	620	56
				11	Gotovine v blagajnici	7	45
					Skupaj	4075	75

Imovina:

V hranilnici »Učit. konvikta«	2611 K 08 h
V Kmetški posojilnici ljubljanske okolice	1757 » 57 »
Deleža hranilnice »Učit. konvikta«	100 » — »
Delež »Učit. tiskarne«	100 » — »
V poštni hranilnici	620 » 56 »
Gotovine v blagajnici	7 » 45 »
Skupaj	5196 K 66 h
Mimo konca VII. upravne dobe po	4494 » 61 »
se je imetje pomnožilo za	702 K 05 h

Studenc-Ig, dne 11. julija 1907.

Juraj Režek s. r.
tajnik.

Engelbert Gangl s. r.
odbornik.

Jakob Dimnik s. r.
podpredsednik.

Račune pregledala in v redu našla:
Luka Jelenc.

Franc Ks. Trošt s. r.
t. č. predsednik in blagajnik.

Albert Sič s. r.
odbornik.

Vsega imetja 5196 K 66 h
če odštejemo prvi slučaj smrti 446 » — »
ostane rezervni fond 4750 K 66 h

Člani:

Konec VII. upravne dobe	203 članov
Umrlo je	5 »
Izstopil	1 »
Pristopilo	26 »
Konec VIII. upravne dobe	223 članov

Šolske klopi

se prodaja iz stare šole

v Radovljici na Gorenjskem
za jako nizko ceno.

Istotam se sprejemajo

učenci

ki so dovršili ljudsko šolo v poučevanje v
pletarstvu in vrboreji. (95) 1

Lokalni odbor c. kr. pletarne v
Radovljici na Gorenjskem.

Poškusite
in priporočite
= izdelke =
Vydrove tovarne hranil
v Pragi VIII. Cenovnik zastoj.

Pekovski vajenec

sprejme se pri

(85) 5—4

Albinu Hauptmanu na Jesenicah
(Gorenjsko).

Pogoji po dogovoru. — Od gg. učiteljev priporočeni imajo
prednost. —

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka
(20) 26—13
V PRAGI

zavaruje v življenjskih oddelkih: na slučaj doživetja in smrti, doto otrokom, dohodke in pokojnine, ter dovoljuje uradnikom, častnikom, profesorjem, učiteljem in vpokojencem posojila proti prenotaciji na služnini, pokojnini, ženitveni kaveji itd., in v požarnem oddelku: proti škodam po požaru.

Zavarovani kapital	K 1053.737.339 88
Zavarovalnine	8.090.621 62
Izplačane škode in kapitali l. 1905	4.361.283 89
Rezervne in poroštvene zaloge	34.791.584 99
Pokojninski zalogi (uradniška in zastopniška)	2.188.391 24
Premoženje, naloženo v vrednostnih papirjih, posestvih, posojilih na posestva	34.087.781 48
Izplačana dividenda členom življenjskih oddelkov l. 1905	206.296 40
V vsem pa doslej	1.606.893 21
V letu 1905 se je premoženje pomnožilo za	3.004.509 80
V 37 letni dobi svojega obstanka izplačala je banka „Slavija“ svojim členom odd. I—V. za škode in nagrade	87.176.383 75

Vsa pojasnila daje

Generalni zastop banke „Slavije“
v Ljubljani,

Gosposke ulice št. 12.

Naš denarni zavod.

(7) 24—13

Geslo: Kar plodono naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Vplačuje in izplačuje se vsak četrtek od 11.—12. ure dopoldne in vsako soboto od 5.— $\frac{1}{2}$ 7. ure zvečer ali pa vsak dan potom poštne nakaznice ali e. kr. poštne hranilnice (čekovni račun št. 866.312). Za drugače storjena vplačila zadruga ni odgovorna.

Sprejem hranilnih vlog po 5%, oddaja posojil na osebni kredit po določenih rokih vračevanja (glej spodaj) proti zadostni varnosti. Za tako velja: vsaj eden dober porok in plačnik, zastava premičnin, zemljišč in vknjiženih terjatev, predzambna na plačo ali penzijo.

Prošnje za posojila brezplačno proti vpošiljavi 20 h v poštah znamkah za frankaturo. Tudi prošnjam za posojila naj se priloži poštna znamka za 20 h za dopošiljatev rešitve.

Vsaki 100 K posojila (dva pasivna deleža) se vrača po načinu:

A	v 12 mesečnih rokih, in sicer 11 rokov à 9 K — h, 12. rok 4 K 73 h
B	18 " " " " 17 " " 6 " " 18. " 3 " 56 "
C	24 " " " " 23 " " 4 " " 24. " 4 " — "
D	38 " " " " 37 " " 3 " " 38. " — " 66 "
E	46 " " " " 45 " " 2 " " 46. " 1 " 81 "
F	60 " " " " 59 " " 2 " " 60. " — " 70 "
G	70 " " " " 69 " " 1 " " 75 " 70. " 1 " 42 "
H	85 " " " " 84 " " 1 " " 50 " 85. " 1 " 26 "

Zadružni lokal je v Ljubljani, Komenskega ulice št. 17.

„Učiteljska tiskarna“

last „Učiteljskega tiskovnega društva“, registrovane zadruga z omejenim jamstvom

Gradišče št. 4 x Ljubljana x Gradišče št. 4

priporoča slav. krajnim šolskim svetom, šolskim vodstvom in učiteljstvu

uradne tiskovine

iz svoje zaloge.

Ceniki se pošiljajo na zahtevo zastonj.

Postrežba točna.

Tudi vse tiskovine za županstva ima tiskarna po zmernih cenah v zalogi.

Tiskarna sprejema vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela ter jih izvršuje okusno in po solidnih cenah.

Izvrševanje tiskovin v enobarvnem in večbarvnem tisku.

Tiskanje muzikalij in časopisov.

(5) 12—8

Litografija.

Telefon št. 118.

Poštna hranilnica št. 76.307.

Ustanovljeno 1842.

Električna sila.

Telefon 154.

BRATA EBERL

(8) 52—28 tovarna oljnatih barv, laka in firneža

v Ljubljani, Miklošičeve ulice števil. 6

nasproti hotela „Union“

priporočata gg. šolskim vodjem in učiteljem v mestu in na deželi
njiju priznana najboljše, črni, medli
 lak za šolske table.

G. ČADEŽ

Mestni trg št. 14

(poleg stare g. Urbančeve trgovine)

priporoča v veliki izbi

klobuke, cilindre in čepice;

tudi raznovrstno

(1) 52—28

moško perilo, kravate itd.

po zmernih cenah.

Za gg. učitelje 10% popusta!

Lak za šolske table

črn in medel,

olje proti prahu

priznано najboljšo

prodaja

(16) 50—26

ADOLF HAUPTMANN

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža, laka
in steklarskega kleja

v Ljubljani.

Ilustrovani ceniki zastoj in poštne prosto.

F. P. Vidic & Komp. Ljubljana

opekarna in zaloga peči

ponudijo vsako poljubno množino patentiranih

zarezanih strešnikov

Sistem „Marzola“ (Strangfalzriegel) Sistem „Marzola“

Barve: a) rdeči naravno žgani, b) črno impregnirani.

Najljubše, najcenejše in najpriprostejše strešno
kritje.

Vsak strešnik se zamore na late pribiti ali pa z žico privezati, kar je gotovo velike važnosti za kraje, ki trpe po močnem vetru in burji.

Vzorce in prošpekte pošljemo na željo brezplačno.

Takojsnja in najzanesljivejša postrežba.

(36) 30—20

Sprejmejo se zastopniki.